

April, 2026
BASIC ECONOMICS-II

Full Marks: 100

Time : 3 Hours

Answer All questions as directed.
The figures in the margin indicate full marks for the questions

PART I

1. Answer All Questions

[10x1=10]

- i. When Total Product maximum, Marginal Product is ____ :
(a) Increasing (b) Decreasing (c) Zero (d) Negative.
ଯେତେବେଳେ ମୋଟ ଉତ୍ପାଦ ସର୍ବାଧିକ, ସୀମାନ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ____ ହୋଇଥାଏ:
(କ) ବୃଦ୍ଧି (ଖ) ହ୍ରାସ (ଗ) ଶୂନ୍ୟ (ଘ) ରଣାତ୍ମକ
- ii. $TC = TFC + \text{_____}$: (a) AVC (b) TVC (c) MC (d) AFC.
 $TC = TFC + \text{_____}$: (କ) AVC (ଖ) TVC (ଗ) MC (ଘ) AFC
- iii. Under perfect competition relationship between AR and MR is ____ :
(a) Inverse (b) Direct (c) Same (d) None of these.
ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଅଧୀନରେ AR ଏବଂ MR ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ହେଉଛି ____ :
(a) ବିପରୀତ (b) ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ (c) ସମାନ (d) ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନୁହେଁ
- iv. Price value of land is called _____. (a) Wage (b) Interest (c) Rent (d) All of these.
ଜମିର ମୂଲ୍ୟକୁ _____ କୁହାଯାଏ। (କ) ମଜୁରୀ (ଖ) ସୁଧ (ଗ) ଭଡା (ଘ) ଏସବୁ
- v. Marginal revenue product is equal to MPP X ____ (a) Price (b) MR (c) Wages (d) Cost per unit
ସୀମାନ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦ MPP X ____ ସହିତ ସମାନ (କ) ମୂଲ୍ୟ (ଖ) MR (ଗ) ମଜୁରୀ (ଘ) ପ୍ରତି ଯୁନିଟ୍ ମୂଲ୍ୟ
- vi. Fisher's cash transaction equation is express as: ____
(a) $P = MV/T$ (b) $K = M/PT$ (c) $V = 1/K$ (d) $P = M/KT$.
ଫିସରଙ୍କ ନଗଦ କାରବାର ସମୀକରଣ ଏହିପରି ପ୍ରକାଶିତ: ____ (କ) $P = MV/T$ (ଖ) $K = M/PT$ (ଗ) $V = 1/K$ (ଘ) $P = M/KT$
- vii. Increase in price with no corresponding increase in production and employment is situation of:
(a) Stagflation (b) Inflation (c) Depression (d) Recovery.
ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ଅନୁରୂପ ବୃଦ୍ଧି ବିନା ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଛି ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରିସ୍ଥିତି:
(କ) ଷ୍ଟାଗ୍ଫ୍ଲେସନ୍ (ଖ) ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି (ଗ) ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା (ଘ) ପୁନରୁଦ୍ଧାର
- viii. Marginal propensity to consume varies between:
(a) 0 and 1 (b) 10 and 100 (c) 1 and infinity (d) 1 and 2.
ଉପଭୋଗ କରିବାର ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତି (କ) 0 ଏବଂ 1 (ଖ) 10 ଏବଂ 100 (ଗ) 1 ଏବଂ ଅନନ୍ତ (ଘ) 1 ଏବଂ 2।
- ix. The concept of multiplier was first developed by ____
(a) J.M. Keynes (b) J.B. Say (c) R.F. Khan (d) A. Smith.
ଗୁଣକ ଧାରଣା ପ୍ରଥମେ ____ (କ) ଜେ.ଏମ୍. କେନ୍ସ (ଖ) ଜେ.ବି. ସେ (ଗ) ଆର୍.ଏଫ୍. ଖାନ (ଘ) ଏ. ସ୍ମିଥ।
- x. If $MPS = 0.25$, investment multiplier will be: (a) 0.85 (b) 0.75 (c) 4 (d) 0.25.
ଯଦି $MPS = 0.25$, ବିନିଯୋଗ ଗୁଣକ ହେବ: (କ) ୦.୮୫ (ଖ) ୦.୭୫ (ଗ) ୪ (ଘ) ୦.୨୫

PART II

2. Answer all questions within 50 words each.

[9x2=18]

- i. Define opportunity cost? ସୁଯୋଗ ମୂଲ୍ୟ ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତୁ?
- ii. What do you mean by internal economies? ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅର୍ଥନୀତି ଦ୍ୱାରା ଆପଣ କ'ଣ ବୁଝନ୍ତି?
- iii. Define marginal factor cost of labour. ଶ୍ରମର ସୀମାନ୍ତ କାରକ ମୂଲ୍ୟକୁ ପରିଭାଷିତ କର
- iv. What is derived demand? ପ୍ରାପ୍ତ ଚାହିଦା କ'ଣ?
ତୁମେ କ'ଣ ଭାବୁଛ କି ଯେ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଅଧୀନରେ ଶ୍ରମ ଶୋଷଣ କରାଯାଏ?

- v. Define velocity of money. ଟଙ୍କାର ବେଗକୁ ପରିଭାଷିତ କର।
- vi. Write any two effects of inflation ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିର ଦୁଇଟି ପ୍ରଭାବ ଲେଖ
- vii. Show the relationship between multiplier and MPS. ଗୁଣକ ଏବଂ MPS ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଦେଖାଅ
- viii. State the Keynesian Psychologically Law of Consumption. କିନେସିଆନ୍ ବ୍ୟବହାରର ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ନିୟମ ବର୍ଣ୍ଣନା କର
- ix. Write any two features of Keynesian Theory of employment. କିନେସିଆନ୍ ନିଯୁକ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱର ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଲେଖ

PART III

3. Answer Any Eight Questions within 250 words.

[8x5=40]

- i. Diagrammatically present the minimum loss situation under perfect competition. ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଅଧୀନରେ ସର୍ବନିମ୍ନ କ୍ଷତି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଚିତ୍ରାଙ୍କନ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କର।
- ii. What are external economies? What are the sources of external economies? ବାହ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି କ'ଣ? ବାହ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିର ଉତ୍ସ କ'ଣ?
- iii. Show the difference between Marginal Revenue Productivity and Value of Marginal Physical Productivity of labour with an example. କ ଉଦାହରଣ ସହିତ ସୀମାନ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦକତା ଏବଂ ଶ୍ରମର ସୀମାନ୍ତ ଭୌତିକ ଉତ୍ପାଦକତାର ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଅ।
- iv. How to determine the equilibrium of rent and interest by using demand and supply curve? ଚାହିଦା ଏବଂ ଯୋଗାଣ ବକ୍ର ବ୍ୟବହାର କରି ଭଡା ଏବଂ ସୁଧର ସନ୍ତୁଳନ କିପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବ ?
- v. Consumption function of an economy is given by $C=200 + 0.75Y$ and autonomous investment expenditure is ₹ 500 crore. Determine the equilibrium level of GDP. କ ଅର୍ଥନୀତିର ବ୍ୟବହାର କାର୍ଯ୍ୟ $C=200 + 0.75Y$ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ନିବେଶ ଖର୍ଚ୍ଚ ₹ 500 କୋଟି। GDP ର ସନ୍ତୁଳନ ସ୍ତର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି।
- vi. Explain inflationary gap. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ।
- vii. Briefly discuss Fisher's quantity theory of Money. ଫିସରଙ୍କ ଟଙ୍କାର ପରିମାଣ ତତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଆଲୋଚନା କର
- viii. Write a note on principle of effective demand. ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଚାହିଦାର ନୀତି ଉପରେ ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ ଲେଖ।
- ix. Discuss Pigovian formulation of Say's Law. ସେ'ସ ନିୟମର ପିଗୋଭିଆନ୍ ଗଠନ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କର।
- x. Derive the simple investment multiplier. ସରଳ ନିବେଶ ଗୁଣକ ବାହାର କର

PART IV

4. Answer any four within 800 words each.

[4x8=32]

- i. Explain the short run equilibrium of the firm under perfect competition by using TR and TC approach. TR ଏବଂ TC ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଅଧୀନରେ ଫାର୍ମର କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ସନ୍ତୁଳନ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର।
- ii. Diagrammatically and mathematically show the relationship between total, average, and marginal cost curve. ମୋଟ, ହାରାହାରି ଏବଂ ସୀମାନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବକ୍ର ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କକୁ ଚିତ୍ର ଏବଂ ଗାଣିତିକ ଭାବରେ ଦେଖାଅ।
- iii. Make an analysis of worker choice between leisure and money income. How labour market can be equilibrium? ଅବସର ଏବଂ ଅର୍ଥ ଆୟ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପସନ୍ଦର ବିଶ୍ଳେଷଣ କର। ଶ୍ରମିକ ବଜାର କିପରି ସନ୍ତୁଳନ ହୋଇପାରିବ?
- iv. What is consumer price index? Explain the methods of constructing CPI. What are the difficulties in the construction of CPI? ଉପଭୋକ୍ତା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚକଙ୍କ କ'ଣ? CPI ଗଠନର ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର। CPI ଗଠନରେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ଅଛି?
- v. Construct a classical model on employment without saving and investment. ସଞ୍ଚୟ ଏବଂ ନିବେଶ ବିନା ନିଯୁକ୍ତି ଉପରେ ଏକ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ମଡେଲ ନିର୍ମାଣ କର।

APRIL, 2026
Indian Economy II

Full Marks:100

Time: 3 Hours

Answer All questions as directed.

The figures in the margin indicate full marks for the questions

No-1 Fill in the Blanks:

(10 x 1=10)

- _____ sector is the main stay of Indian Economy.
କ୍ଷେତ୍ର ହେଉଛି ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥାପନା ।
- NABARD was established in _____. ନାବାର୍ଡ _____ ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।
- 1956 industrial Policy made _____ fold classification of industries.
୧୯୫୬ ଶିଳ୍ପ ନୀତି ଶିଳ୍ପର _____ ବର୍ଗୀକରଣ କରି ଦେଇଥିଲା ।
- MRTP stands for _____. MRTP ହେଉଛି _____ ।
- FEMA replaced _____. FEMA _____ କୁ ବଦଳାଇଛି ।
- UNDP publishes the _____ Report. UNDP _____ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରେ ।
- The share of services sector in India's GDP is _____. ଭାରତର GDP ରେ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରର ଅଂଶ _____ ।
- Import substitution reduces dependence on _____.
ଆମଦାନୀ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ _____ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ହ୍ରାସ କରେ ।
- The Environment Protection Act was passed in _____. ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ _____ ରେ ପାସ୍ ହୋଇଥିଲା ।
- United Nations Conference on Environment and Development in 1992 at Rio is known as _____. ୧୯୯୨
ରେ ରିଓରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଜାତିସଂଘ ପରିବେଶ ଏବଂ ବିକାଶ ସମ୍ମିଳନୀକୁ _____ ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା ।

No-2 Answer all the following questions within 50 words each.

(9x2=18)

- Mention any two factors affecting agricultural production.
କୃଷି ଉତ୍ପାଦନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି କାରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ ।
- What is agricultural marketing? କୃଷି ବିପଣନ କ'ଣ?
- Define MSP (Minimum Support Price). MSP (ସର୍ବନିମ୍ନ ସହାୟକ ମୂଲ୍ୟ) କୁ ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତୁ ।
- Mention two features of the Industrial Policy Resolution, 1948.
ଶିଳ୍ପ ନୀତି ସଂକଳ୍ପ, ୧୯୪୮ର ଦୁଇଟି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ ।
- What are the causes of industrial sickness? ଶିଳ୍ପ ଅସୁସ୍ଥତାର କାରଣ କ'ଣ?
- Why is the service sector important in India? ଭାରତରେ ସେବା କ୍ଷେତ୍ର କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?
- What is a trade deficit? ବାଣିଜ୍ୟ ନିଅଣ୍ଟ କ'ଣ?
- What cause ozone layer depletion? ଓଜୋନ ସ୍ତର ହ୍ରାସର କାରଣ କ'ଣ?
- What is the role of the IPCC? IPCC ର ଭୂମିକା କ'ଣ?

No-3 Answer any 8 out of 10 the following questions within 250 words:

(8x5=40)

- What are land reform measures? ଭୂମି ସଂସ୍କାର ପଦକ୍ଷେପ କ'ଣ?
- Discuss the importance of rural credit in agricultural development.
କୃଷି ବିକାଶରେ ଗ୍ରାମୀଣ ରାଶର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ।
- Explain the significance of the New Industrial Policy, 1991.
ନୂତନ ଶିଳ୍ପ ନୀତି, ୧୯୯୧ ର ଗୁରୁତ୍ୱ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ ।
- Discuss the role of MSMEs/ SSIs in India's economic development.
ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶରେ MSMEs/ SSIs ର ଭୂମିକା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ।
- Differentiate between FERA and FEMA. FERA ଏବଂ FEMA ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରନ୍ତୁ ।
- Discuss the role of the tertiary sector in employment generation.
ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟିରେ ତୃତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରର ଭୂମିକା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ।
- Explain the major features of the New National Education Policy 2020 in India.
ଭାରତରେ ନୂତନ ଜାତୀୟ ଶିକ୍ଷା ନୀତି ୨୦୨୦ ର ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ ।
- Analyse the causes of India's Balance of Payments problems.
ଭାରତର ଦେୟ ସନ୍ତୁଳନ ସମସ୍ୟାର କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରନ୍ତୁ ।
- Explain the main features of the National Environmental Policy, 2006.
ଜାତୀୟ ପରିବେଶ ନୀତି, 2006 ର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ ।
- What is deforestation and what are its causes? ଜଙ୍ଗଲ କଟା କ'ଣ ଏବଂ ଏହାର କାରଣ କ'ଣ?

No-4 Answer any 4 out of 5 within 800 words:

(4x8=32)

- What do you mean by Green Revolution in India? Discuss its achievements and limitations.
ଭାରତରେ ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ହାରା ଆପଣ କ'ଣ ବୁଝନ୍ତି? ଏହାର ସଫଳତା ଏବଂ ସୀମା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ।
- Explain the difficulties that an Indian farmer faces in marketing his produces. In what ways do regulated markets help the farmers to sell their produce? ଜଣେ ଭାରତୀୟ ଚାଷୀ ତାଙ୍କ ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀର ବଜାରୀକରଣରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଅସୁବିଧା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ । ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାରଗୁଡ଼ିକ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦ ବିକ୍ରୟ କରିବାରେ କେଉଁ ଉପାୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ?
- Compare the Industrial Policies of 1956 and 1991. How did they influence industrial development?
1956 ଏବଂ 1991 ର ଶିଳ୍ପ ନୀତି ତୁଳନା କରନ୍ତୁ । ସେମାନେ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲେ?
- Explain the concept, evolution, and measurement of Human Development.
ମାନବ ବିକାଶର ଧାରଣା, ବିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ମାପ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ ।
- What is climate change? Briefly explain the causes and impacts of climate change on the Indian economy.
ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କ'ଣ? ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର କାରଣ ଏବଂ ପ୍ରଭାବ ସଂକ୍ଷେପରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ ।

APRIL, 2026
BASIC ECONOMY-I

Marks: 100

Answer All questions as directed.

Time: 3 Hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer All Questions

[10 x 1=10]

- 1.1. The branch of economics which studies economic problems at the level of an individual is called ____ :
(a) Macroeconomics (b) Microeconomics (c) Agricultural economics (d) None of these.
ଅର୍ଥନୀତିର ଯେଉଁ ଶାଖା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ତରରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମସ୍ୟା ଅଧ୍ୟୟନ କରେ ତାହାକୁ ____ କୁହାଯାଏ:
(କ) ସମସ୍ତ ଅର୍ଥନୀତି (ଖ) ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅର୍ଥନୀତି (ଗ) କୃଷି ଅର୍ଥନୀତି (ଘ) ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନୁହେଁ। ____ ।
- 1.2. What will be the elasticity of demand, when demand curve is parallel to Y-axis?
(a) Elastic (b) Unity (c) Perfectly elastic (d) Inelastic
ଯେତେବେଳେ ଚାହିଦା ବକ୍ତ୍ର Y-ଅକ୍ଷ ସହିତ ସମାନ୍ତରାଳ ହେବ, ସେତେବେଳେ ଚାହିଦାର ସ୍ଥିତି କେତେ ହେବ?
(କ) ସ୍ଥିତି (ଖ) ଏକତା (ଗ) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥିତି (ଘ) ଅସ୍ଥିତି
- 1.3. In ____ goods case law of demand is applicable. (a) Normal (b) Giffen (c) Inferior (d) None of these.
____ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାହିଦାର ନିୟମ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ। (କ) ସାଧାରଣ (ଖ) ଗିଫେନ୍ (ଗ) ନିମ୍ନମାନର (ଘ) ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନୁହେଁ।
- 1.4. When price of a complementary good falls, its supply: (a) Increase (b) Unchanged (c) Decrease (d) All.
ଯେତେବେଳେ ଏକ ପରିପୂରକ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ହୁଏ, ଏହାର ଯୋଗାଣ: (କ) ବୃଦ୍ଧି (ଖ) ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ (ଗ) ହ୍ରାସ (ଘ) ସମସ୍ତ ।
- 1.5. If prices of two goods are fixed, the budget line will have ____
(a) Negative slope (b) Positive slope (c) No slope (d) None of these.
ଯଦି ଦୁଇଟି ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରାଯାଏ, ତେବେ ବଜେଟ ରେଖାରେ ____ ରହିବ
(କ) ଋଣାତ୍ମକ ଢାଳ (ଖ) ଯୁକ୍ତାତ୍ମକ ଢାଳ (ଗ) କୌଣସି ଢାଳ ନାହିଁ (ଘ) ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନୁହେଁ।
- 1.6. ICC is backward bending in case of ____ goods (a) Normal (b) Giffen (c) Inferior (d) all.
____ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ICC ପଛୁଆ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ କରୁଛି (କ) ସାଧାରଣ (ଖ) ଗିଫେନ୍ (ଗ) ନିମ୍ନମାନର (ଘ) ସମସ୍ତ
- 1.7. Who stated that supply creates its own demand?
(a) J.B. Say (b) A.C Pigou (c) Adam Smith (d) Lion Robbins.
କିଏ କହିଥିଲେ ଯେ ଯୋଗାଣ ନିଜର ଚାହିଦା ସୃଷ୍ଟି କରେ? : (କ) ଜେ.ବି. ସେ (ଖ) ଏ.ସି. ପିଗୁ (ଗ) ଆଡାମ ସ୍ମିଥ (ଘ) ଲାଇନ୍ ରବିନ୍ସ
- 1.8. GDP is the sum of NDP and ____.
(a) Net indirect tax (b) Depreciation (c) NDP at FC (d) None of these.
GDP ହେଉଛି NDP ଏବଂ ____ ର ଯୋଗଫଳ।
(କ) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରୋକ୍ଷ କର (ଖ) ମୂଲ୍ୟହ୍ରାସ (ଗ) FC ରେ NDP (ଘ) ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନୁହେଁ।
- 1.9. Identify the leakage from the income stream from the followings:
(a) Investment (b) subsidy (c) Saving (d) Export.
ନିମ୍ନଲିଖିତରୁ ଆୟ ପ୍ରବାହରୁ ଲିକେଜ୍ ଚିହ୍ନଟ କର: (କ) ନିବେଶ (ଖ) ସବସିଡି (ଗ) ସଞ୍ଚୟ (ଘ) ରପ୍ତାନି
- 1.10. Which one is not a method of national income accounting?
(a) Income (b) Expenditure (c) Output (d) Total Cost.
କେଉଁଟି ଜାତୀୟ ଆୟ ହିସାବର ଏକ ପଦ୍ଧତି ନୁହେଁ? (କ) ଆୟ (ଖ) ଖର୍ଚ୍ଚ (ଗ) ଉତ୍ପାଦନ (ଘ) ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ

2. Answer all questions within 50 words each.

[9x2=18]

- a) What are the factors affecting demand? ଚାହିଦାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?
- b) Why demand curve slopes downward? ଚାହିଦା ରେଖା ତଳକୁ କାହିଁକି ଢଳୁଛି?
- c) What do you mean by price consumption curve? ମୂଲ୍ୟ ଉପଭୋଗ ରେଖା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝ?
- d) Write assumptions of indifference curve. ଉଦାସୀନତା ବକ୍ତ୍ରରେଖାର ଧାରଣାଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ
- e) How to define elasticity of substitution? ପ୍ରତିସ୍ଥାପନର ଲଚ୍ଚିଳତା କିପରି ପରିଭାଷିତ କରିବ?

- f) How to compute GDP deflator? GDP ଡିଫ୍ଲେଟର କୁ କିପରି ଗଣନା କରିବ?
- g) What is triple identity? ତ୍ରିସ୍ତରୀୟ ପରିଚୟ କ'ଣ?
- h) Define Green Accounting. ସବୁଜ ହିସାବ ଉପରେ ପରିଭାଷିତ କର
- i) Define personal income. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆୟକୁ ପରିଭାଷିତ କର

PART III

3. Answer Any Eight Questions within 250 words.

[8x5=40]

- a) How to distinguished between stable and unstable equilibrium. ସ୍ଥିର ଏବଂ ଅସ୍ଥିର ସନ୍ତୁଳନ ମଧ୍ୟରେ କିପରି ପାର୍ଥକ୍ୟ କରିବ।
- b) What is budget line? What are the reasons of shift in budget line? ବଜେଟ ରେଖା କ'ଣ? ବଜେଟ ରେଖାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନର କାରଣ କ'ଣ?
- c) Show Hick's substitution effect. ହିକ୍ସ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ପ୍ରଭାବ ଦେଖାଅ
- d) Graphically show income consumption curve in the case of inferior good. ନିମ୍ନଶ୍ରେଣୀ ଦ୍ରବ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆୟ ବ୍ୟବହାର ରେଖାକୁ ଚିତ୍ର ଭାବରେ ଦେଖାଅ
- e) Derive the Marginal Rate of Substitution with the help of an example. ଏକ ଉଦାହରଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନର ସୀମାନ୍ତ ହାର ବାହାର କର
- f) Define consumer and producer surplus. ଉପଭୋକ୍ତା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦକ ବଳକାକୁ ପରିଭାଷିତ କର।
- g) Explain the different between Ex-ante and Ex-post. ଏକ୍ସ-ଆଣ୍ଟେ ଏବଂ ଏକ୍ସ-ପୋଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର
- h) Distinguish between GDP and GNP in market price and factor cost. ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଫ୍ୟାକ୍ଟର୍ ମୂଲ୍ୟରେ ଜିଡିପି ଏବଂ ଜିଏନପି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କର।
- i) How can we avoid the problem of double counting? ଆମେ ଦୁଇଥର ଗଣନାର ସମସ୍ୟାକୁ କିପରି ଏଡାଇ ପାରିବା?
- j) Discuss the circular flow of income in a three-sector model. Does the circular flow of national income always remain constants? ତିନି-କ୍ଷେତ୍ର ମଡେଲରେ ଆୟର ବୃତ୍ତାକାର ପ୍ରବାହ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ। ଜାତୀୟ ଆୟର ବୃତ୍ତାକାର ପ୍ରବାହ ସର୍ବଦା ସ୍ଥିର ରହେ କି?

4. Answer any four within 800 words each.

[4x8=32]

- a) What is economics? Discuss ten principles of economics. ଅର୍ଥନୀତି କ'ଣ? ଅର୍ଥନୀତିର ଦଶଟି ନୀତି ଆଲୋଚନା କର
- b) Do you think that graphical representation of data important for in economics? Show different types of graphs used in economic analysis. ଅର୍ଥନୀତିରେ ତଥ୍ୟର ରେଖାଚିତ୍ରପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଭାବ କି? ଅର୍ଥନୈତିକ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ବ୍ୟବହୃତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ରେଖାଚିତ୍ର ଦେଖାଅ
- c) What is Indifference curve (IC)? Explain different properties of IC and consumer equilibrium condition. ଉଦାସୀନତା ବକ୍ରରେଖା କ'ଣ? IC ଏବଂ ଗ୍ରାହକ ସନ୍ତୁଳନ ଅବସ୍ଥାର ବିଭିନ୍ନ ଗୁଣ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର
- d) What do you mean by economic static? Explain the concept with suitable example. ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିରତା ବାହା କ'ଣ ବୁଝେ? ଉପଯୁକ୍ତ ଉଦାହରଣ ସହିତ ଧାରଣାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ।
- e) What do you mean by national income? Explain the output and income methods of measurement of national income. ଜାତୀୟ ଆୟ କହିବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ? ଜାତୀୟ ଆୟ ମାପ କରିବାର ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଆୟ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କର

APRIL, 2026
DEMOGRAPHY

Time: 3 Hours

Full Marks:100

Answer All questions as directed.
The figures in the margin indicate full marks for the questions

Part- A

No-1 Fill in the Blanks:

(10 x 1=10)

- a. Which is the main source of population data in India?
A) RBI. B) Census. C) SEBI. D) NABARD
ଭାରତରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ କ'ଣ?
A) RBI. B) ଜନଗଣନା (Census). C) SEBI. D) NABARD
- b. Which is not a component of population dynamics?
A) Fertility. B) Mortality. C) Migration. D) Inflation
କ'ଣ ଜନସଂଖ୍ୟା ଗତିଶୀଳତାର ଏକ ଉପାଦାନ ନୁହେଁ?
କ) ପ୍ରଜନନ କ୍ଷମତା ଖ) ମୃତ୍ୟୁହାର. ଗ) ପ୍ରବାସନ. ଘ) ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି
- c. Demographic Transition Theory explains:
A) Population growth. B) Climate change. C) Inflation. D) Unemployment
ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ତତ୍ତ୍ୱ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ:
କ) ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି. ଖ) ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଗ) ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି. ଘ) ବେକାରୀ
- d. Sex ratio means:
A) Number of children B) Number of females per 1000 males
C) Number of males only D) Birth rate
ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତ ଅର୍ଥ:
କ) ସନ୍ତାନ ସଂଖ୍ୟା ଖ) ପ୍ରତି ୧୦୦୦ ପୁରୁଷରେ ମହିଳା ସଂଖ୍ୟା
ଗ) କେବଳ ପୁରୁଷ ସଂଖ୍ୟା ଘ) ଜନ୍ମହାର
- e. Infant mortality refers to deaths of children below:
A) 1 year. B) 5 years. C) 10 years. D) 15 years
ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର ହେଉଛି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶିଶୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକୁ ବୁଝାଏ:
କ) ୧ ବର୍ଷ. ଖ) ୫ ବର୍ଷ. ଗ) ୧୦ ବର୍ଷ ଘ) ୧୫ ବର୍ଷ
- f. High IMR indicates:
A) Better health. B) Poor health conditions
C) Higher income. D) Better education
ଉଚ୍ଚ IMR ସୂଚିତ କରେ:
କ) ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ. ଖ) ଦୁର୍ବଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅବସ୍ଥା
ଗ) ଅଧିକ ଆୟ. ଘ) ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା
- g. ASFR means:
A) Age-Specific Fertility Rate. B) Average Fertility Rate
C) Annual Fertility Ratio. D) Age Survey Fertility Rate
ASFR ଅର୍ଥ:
କ) ବୟସ-ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଜନନ ହାର। ଖ) ହାରାହାରି ପ୍ରଜନନ ହାର
ଗ) ବାର୍ଷିକ ପ୍ରଜନନ ଅନୁପାତ। ଘ) ବୟସ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପ୍ରଜନନ ହାର

- h. Family planning helps to:
 A) Increase fertility. B) Control fertility
 C) Increase mortality D) Increase migration
 ପରିବାର ଯୋଜନା ସାହାଯ୍ୟ କରେ:
 କ) ପ୍ରଜନନ ବୃଦ୍ଧି କରେ। ଖ) ପ୍ରଜନନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ
 ଗ) ମୃତ୍ୟୁହାର ବୃଦ୍ଧି କରେ D) ପ୍ରବାସ ବୃଦ୍ଧି କରେ
- i. Which factor influences fertility?
 A) Education B) Health
 C) Age at marriage. D) All of the above
 କେଉଁ କାରଣ ପ୍ରଜନନ କ୍ଷମତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ?
 A) ଶିକ୍ଷା B) ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ C) ବିବାହ ବୟସ। D) ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ
- j. Which of the following is a fertility indicator? ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ପ୍ରଜନନ କ୍ଷମତାର ଏକ ସୂଚକ ଅଟେ?
 A) TFR. B) IMR. C) CDR D) MMR

Part- B

No-2 Answer all the following questions within 50 words each. (9x2=18)

- a. Distinguish between formal demography and social demography.
 ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାନ୍ତୁ।
- b. Mention any two sources of demographic data in India.
 ଭାରତରେ ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ତଥ୍ୟର ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ଉତ୍ସ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ।
- c. What is the Census? ଜନଗଣନା କ'ଣ?
- d. What is the Crude Death Rate (CDR)? ଅଶୋଧିତ ମୃତ୍ୟୁହାର (CDR) କ'ଣ?
- e. Which stage of the Demographic Transition Theory best describes India's present population growth? Give a reason. ଜନସଂଖ୍ୟାକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ତତ୍ତ୍ୱର କେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ? ଏହାର ଏକ କାରଣ ଦିଅନ୍ତୁ।
- f. Distinguished between interstate migration and international migration.
 ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପ୍ରବାସ ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପ୍ରବାସ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥକ କରାଯାଇଛି।
- g. Define Infant Mortality Rate (IMR). ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର (IMR) ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତୁ।
- h. What is the relationship between IMR and life expectancy?
 ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ଏବଂ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି?
- i. Why is the study of fertility important? ପ୍ରଜନନ କ୍ଷମତାର ଅଧ୍ୟୟନ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

Part- C

No-3 Answer any 8 out of 10 the following questions within 250 words: (8x5=40)

- a. Define demography. Explain the role of the Census in population studies.
 ଜନସଂଖ୍ୟାକୁ ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତୁ। ଜନସଂଖ୍ୟା ଅଧ୍ୟୟନରେ ଜନଗଣନାର ଭୂମିକା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ।
- b. What is the National Family Health Survey (NFHS)? Discuss its uses.
 ଜାତୀୟ ପରିବାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ (NFHS) କ'ଣ? ଏହାର ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।
- c. Explain the concepts of fertility, mortality, and migration and discuss their role in population dynamics.
 ପ୍ରଜନନ, ମୃତ୍ୟୁହାର ଏବଂ ପ୍ରବାସର ଧାରଣା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟା ଗତିଶୀଳତାରେ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।

- d. What is the Mid-Year Population? Why is it important? ମଧ୍ୟବର୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟା କେତେ? ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?
- e. Define migration. Distinguish between emigration and immigration.
ପ୍ରବାସକୁ ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତୁ। ପ୍ରବାସ ଏବଂ ପ୍ରବାସ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରନ୍ତୁ।
- f. What is the Neonatal Mortality Rate? Why is it significant? ନବଜାତ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର କେତେ? ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?
- g. Explain the major factors responsible for Infant Mortality Rate in India.
ଭାରତରେ ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ପାଇଁ ବାଞ୍ଛା ପ୍ରମୁଖ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ।
- h. Distinguish between Crude Birth Rate (CBR) and Fertility Rate.
ଅଶୋଧିତ ଜନ୍ମ ହାର (CBR) ଏବଂ ପ୍ରଜନନ ହାର ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରନ୍ତୁ।
- i. Define Gross Reproduction Rate (GRR) and Net Reproduction Rate (NRR). Mention any three differences between them. ମୋଟ ପ୍ରଜନନ ହାର (GRR) ଏବଂ ନେଟ ପ୍ରଜନନ ହାର (NRR) କୁ ପରିଭାଷିତ କର। ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେକୌଣସି ତିନୋଟି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର।
- j. Discuss the social, economic, and demographic factors affecting fertility.
ପ୍ରଜନନ କ୍ଷମତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।

Part-D

No-4 Answer any 4 out of 5 within 800 words:

(4x8=32)

- a. What is the National Sample Survey Office (NSSO)? Discuss its role in demographic studies. ଜାତୀୟ ନମୁନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ (NSSO) କ'ଣ? ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଏହାର ଭୂମିକା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।
- b. Describe the Theory of Demographic Transition. Illustrate the different stages of the theory by showing the trends in population growth in India from 1901 to 2011.
ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ତତ୍ତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ। ୧୯୦୧ ରୁ ୨୦୧୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିର ଧାରା ଦେଖାଇ ତତ୍ତ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକୁ ଉଦାହରଣ ଦିଅନ୍ତୁ।
- c. Explain the concept, construction, and interpretation of a Population Pyramid. Discuss its importance in demographic analysis.
ଜନସଂଖ୍ୟା ପିରାମିଡର ଧାରଣା, ଗଠନ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ। ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ।
- d. Differentiate between Infant Mortality Rate (IMR) and Maternal Mortality Rate (MMR). Briefly explain the major causes of mortality and the measures adopted to reduce mortality in India. ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର (IMR) ଏବଂ ମାତୃ ମୃତ୍ୟୁ ହାର (MMR) ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କରନ୍ତୁ। ଭାରତରେ ମୃତ୍ୟୁହାରର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁହାର ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ।
- e. Define Total Fertility Rate (TFR). Why is it important? Explain the causes of declining fertility in India. ମୋଟ ପ୍ରଜନନ ହାର (TFR) ପରିଭାଷିତ କରନ୍ତୁ। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ? ଭାରତରେ ପ୍ରଜନନ ହ୍ରାସର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ।
